

Posudek oponenta bakalářské práce

Android aplikace na výuku mediální gramotnosti

Student:	Josef Vyskočil
Oponent bak. práce:	doc. Ing. Zdeněk Míkovec, Ph.D., FEL, ČVUT

Téma

Cílem bakalářské práce bylo navrhnout a implementovat aplikaci sloužící při výuce mediální výchovy pro středoškoláky a žáky posledního stupně základních škol. Současně bylo cílem vytvořit návrh kurzu pro praktickou výuku.

Řešení

Student se nejprve věnuje motivaci (kap. 1) a popisu problému mediální gramotnosti (kap. 2). Kapitola 1 se od předchozí verze práce zásadně neliší a tak musím zopakovat stanovisko z předchozího posudku. Bohužel jsou zde předložená tvrzení a sdělení velice povrchní a málo strukturovaná. Chybí zde i hlubší úvaha o současné situaci na mediálním trhu. Například v kap. 1.2 student tvrdí, že se v současné době objevují nové problémy. Rád bych se tedy zeptal, v čem je „dnešní doba“ (posledních 10 let) jiná, když manipulativní sdělování informací je tu od nepaměti (tisíce let) a formy sdělení jsou posledních zhruba 100 let v zásadě stejné (obraz, písmo, řeč, divadlo, film/video).

V textu je řada nedefinovaných pojmů nebo jevů nezasazených do kontextu a neporovnaných s jinými jevy. Jaká je například definice dezinformace a potažmo dezinformačního webu? Jaký je rozdíl mezi manipulativním sdělením vytvořeným zkušeným novinářem a sdělením vytvořeným pomocí počítačového algoritmu? V čem skutečně tkví hrozba algoritmicky generovaných sdělení?

V kap 2.1 je podána definice mediální gramotnosti jako citát ze směrnice EP a Rady EU. Tato definice je pro mě poněkud zamlžená. Nejsou zde definovány pojmy jako efektivní/bezpečné používání médií či nové komunikační technologie. Student nicméně tvrdí, že z definice plyne, že je třeba se zaměřit na lepší informovanost a schopnost porozumění. Dále však své tvrzení nerozvíjí. Nevíme tedy, kterým směrem se má zaměřit lepší informovanost a o jaké porozumění a čemu se jedná.

V kap. 2.2 student shrnuje očekávané přínosy rozvoje v oblasti mediální gramotnosti. Nicméně nikde se nedozvíme, jaké formy tohoto specifického rozvoje k těmto přínosům vedou. Chybí tu též srovnání s jinými formami rozvoje a jejich možné shodné nebo podobné přínosy.

V kap 2.3 (žádná změna oproti předchozí verzi) student popisuje problémy v oblasti mediální gramotnosti, ale opět jen útržkovitě a bez srovnání s jinými jevy a problémy. V čem je například rozdíl mezi počítačovým algoritmem řízeným zobrazováním informací (např. na Facebooku nebo v Google vyhledávači) a informacemi vybíranými redakční radou televize nebo novin?

V kap. 2.4 (žádná změna oproti předchozí verzi) se zbývá pojmem důvěryhodný zdroj bez hlubšího zamyšlení nad tím, jak se pozná. Třeba že je vázán zákonem; že jasně odhaluje svoji vlastnickou strukturu; že se redakce jasně přihlásí k určitému myšlenkovému a názorovému proudu; že o sobě tvrdí, že je objektivní a vyvážený? Co jsou klíčové atributy, které by měly být předmětem vzdělávání mediální gramotnosti?

Kap. 2.8 (beze změny) se zaměřuje na způsoby výuky mediální gramotnosti. Nenacházím zde bohužel žádný hlubší rozbor systematického a didaktického přístupu k výuce dané látky. Navíc některá zmíněná témata jsou obsažena v jiných předmětech. Například rozdíl mezi zprávou, komentářem a satirou je obsahem výuky českého jazyka. Co nového tedy zde přináší výuka mediální gramotnosti? Dále není jasné, jak se v rámci výuky mediální gramotnosti vyučuje dovednost identifikace falešné nebo zavádějící zprávy. Základem pro posouzení pravdivosti sdělení je totiž hluboká znalost dané problematiky, tj. velké množství osvojených informací v co nejširším kontextu a někdy i mnohaletá praxe v příslušném oboru, o kterém sdělení pojednává.

Při analýze budoucího systému (kap. 3) student nejprve specifikuje cílovou skupinu a poté formuluje uživatelské požadavky. Není mi jasné, proč jsou označeny jako požadavky uživatele *mobilní aplikace*. V této analytické fázi to (mobilní vs. nemobilní aplikace) není podstatné a formulované požadavky nijak nereflktují (což je správně) volbu cílové platformy. Oceňuji vytvoření doménového modelu, strukturovaného seznamu požadavků na systém. Student se pokusil vytvořit i případy užití, nicméně v práci prezentuje pouze diagram případů užití, který vlastní případy nepopisuje. Nevíme tedy, jak přesně a detailně jednotlivé případy užití vypadají. V kapitole 3.4 (Již existující aplikace) se student zabývá pouze jednou aplikací. Student konstatuje, že si vzal inspiraci z výukových aplikací sloužících k výuce jiných dovedností. To je zajímavý přístup, nicméně se již nedozvíme, jaké aplikace to byly a jakou inspiraci si student odnesl. Na závěr chybí strukturované shrnutí (plusy a mínusy), ze kterého by se dalo vycházet při analýze vlastního řešení a formulaci požadavků.

Návrh aplikace (kap. 4) správně vychází z požadavků formulovaných v předchozí kapitole. Mluví se zde (kap. 4.3) o využití dříve zmíněných metodách výuky, které ale v předchozích kapitolách nejsou zevrubně rozebrány a posouzeny (pouze krátké zmínky v kapitole 2.8). Ukazování příkladů falešných nebo zkreslených sdělení z reálného života rozhodně není účinnou výukovou metodou, jelikož se jedná o nesystematické nahodilé a často příliš komplexní ukázky, které nejsou zasazeny do širšího a hlubšího kontextu.

Budoucí aplikace je v kap. 4.6 popsána dvěma obrazovkami. Chybí zde jakákoliv forma popisu fungování aplikace například formou STN (state transition network) nebo sledu obrazovek ve formě orientovaného grafu. Dále zde chybí návrh grafického rozhraní (vzhled, rozložení prvků, barvy, texty, atd.).

Při výběru technologií (kap. 5) student odmítá webové řešení z důvodu rychlosti a nutnosti být připojen k serveru. Toto se pro zvolenou aplikační oblast zdá být nepodstatné (nepotřebujeme real-time připojení ani vysokou rychlost odezvy). Spíše potřebujeme pokrýt všechny uživatele z dané cílové skupiny, a to nejlépe splňuje právě webová aplikace běžící na téměř libovolném mobilním zařízení. Student si zvolil vývoj nativní aplikace pro OS Android a tím vyloučil nemalou část populace. Student tvrdí, že je možné aplikaci *snadno rozšířit* i na platformu iOS, to se ale v praxi nepotvrzuje.

Vytvořená aplikace (kap. 6) je představena třemi obrazovkami. Rozsah aplikace se nijak zvlášť neodlišuje od již existující aplikace popsané v kap. 3. Není zde nijak popsán proces tvorby a správy obsahu, který je uživateli předkládán ani způsob dlouhodobého hodnocení výkonu uživatele.

Aplikace byla testována se sedmi uživateli (kap. 7). Popis nálezů je velmi stručný (jeden odstavec) a neumožňuje si vytvořit plastický obrázek o odhalených problémech. Seznam návrhů na zlepšení je přiměřený.

Součástí zadání bylo také připravit návrh kurzu pro praktickou výuku. Student se tomuto tématu věnuje v kap. 8. na zhruba dvou stranách. Popis je poměrně stručný a příliš obecný. Tuto část zadání považuji za jen částečně splněnou.

Závěr

K bakalářské práci mám řadu výhrad. Popis a vymezení řešeného problému v úvodu práce jsou nedostatečné. Popis návrhu a implementace uživatelského rozhraní považuji za nedostatečný. Návrh kurzu považuji za pouze částečně splněný.

Práci hodnotím známkou **E (dostatečně)**.